

And making the bed

והצעת המטה –

OVERVIEW

rules that a נדה may not make the bed for her husband (which normally a woman would do for her husband). הצעת המטה explains what is meant by

נראה לרבינו יצחק דהצעת המטה דהכא היינו פריסת סדינין שהוא דבר של חיבה¹ -
It is the view of the ר"י, that הצעת המטה here refers to spreading out the linen which is an 'act of endearment', therefore the נדה is prohibited from doing it for her husband -

אבל הצעת כרים וכסתות שאינן דברים של חיבה שרי לנדה² -
However, a נדה is permitted to spread out the pillows and quilts for her husband, since they are not acts of endearment; they will not cause forbidden relations –

הצעת כרים וכסתות and הצעת סדינין proves this distinction תוספות:

והביא ראיה מדתנן בפרק אף על פי³ (לקמן נט,ב) הכניסה לו ג' שפחות אינה מצעת לו המטה -
And the ר"י bought proof from the משנה in פ' which states; if the wife brought into the marriage three maids, she is not required to make his bed -
ואינה עושה בצמר ארבע יושבת בקתדרא -

And is not required to spin wool. If she brought in four maids, she may sit in a lounge chair; she is not even required to do the work of a woman who was ג' -

ואמרין בגמרא⁴ אף על פי שאמרו ד' יושבת בקתדרא אבל מוהגת לו כוס ומצעת לו המטה -
And גמרא there, 'even though the חכמים said in the משנה, if she brought in four maids, she sits in a קתדרא, nevertheless she is still required to pour him a cup of wine and make his bed -

ומרחצת לו פניו ידיו ורגליו -

And washes her husband's face, hands, and feet'. This concludes the גמרא.

ופירש בקונטרס⁵ דהא דתנא ג' אינה מצעת לו המטה -

¹ Therefore, since it is a דבר של חיבה, we are concerned that it may cause them to have marital relations, which are forbidden with a נדה.

² הצעת כרים וכסתות is bothersome; however דבר של חיבה; therefore) constitutes a פריסת סדינים is easy and pleasant and (therefore) not considered a דבר של חיבה.

³ The משנה there enumerates the types of work a woman is obligated to perform for her husband. The משנה continues that if the woman brings in maids into the marriage, her obligations to her husband progressively diminishes, depending on the amount of maids she brings with her into the marriage. See 'Thinking it over'.

⁴ סא, א.

⁵ לפרוס סדין ולבדין דבר שאינו טורה ומשום דמילי דחיבה נינהו כדי שתתחבב עליו ולא דמי למצעת דמתני' reads: ד"ה אבל סא, א on רש"י.
דהוי דבר של טורה ובכפייה הני לא כפי לה אלא חכמים השיאוה עצה טובה להנהיג זאת בישראל.

And there explained, regarding that which the משנה stated that by three maids she is not מצעת לו המטה, so how can רב הונא rule that by ד' she is מצעת לו המטה? The explanation is that when the משנה states מצעת לו המטה by ג', it -

היינו הצעת כרים וכסתות זהו דבר שיש טורח -

Means spreading out the pillows and quilts which is something of a bother; that she is not required even with only three maids (and certainly not with four) -

אבל מצעת לו המטה היינו פריסת סדין ולבדין דמילי דחיבה נינהו שתחבב עליו ואין בו טורח -

However when רב הונא ruled מצעת לו המטה (with even four maids) that is referring to the spreading out of sheets and linens which are acts of endearment, in order that she endear herself to her husband and there is no bother in doing it.

This concludes פרש"י, now תוספות returns to our גמרא -

וההיא הצעה של חיבה נראה דדוקא אסור -

And it is specifically that הצעה of endearment (spreading out the linen) that is forbidden for a נדה; however she is permitted to spread out the pillows and quilts for that is not considered דברים של חיבה.

וכן משמע⁶ דמזכירה בהדי מזיגת כוס והרחצת פניו ידיו ורגליו כי התם -

And this is also indicated in our גמרא, where רב הונא mentions (the prohibition of) הרחצת פניו ידיו ורגליו and מזיגת הכוס (the prohibitions of) together with (the prohibitions of) הצעת המטה just as he mentions there all these three items regarding what (even) a wealthy woman must do for her husband; indicating that here it is the same type of הצעת המטה as there.

תוספות offers an alternate view:

מיהו לספרים דלא גרסי במשנה אלא ואינה מצעת המטה ולא גרסי לו ובגמרא גרסינן לו⁷ -

However according to those text that do not read in the משנה the way it was said previously ואינה מצעת לו המטה, but rather their text reads אינה מצעת המטה omitting the word לו, but in the גמרא their text reads 'לו'; according to this גירסא -

אין ראיה משם⁸ שיהו תרי גווני הצעה -

There is no proof from there that there are two types of הצעת המטה (one of spreading the sheets which is חבה and the other of placing the pillows and quilts which is טורח), but rather there is only one הצעת המטה, which includes both sheets and pillows, etc. and there is no contradiction between the משנה which states מצעת המטה ואין and the גמרא which states מצעת לו המטה -

דמתניתין איירי בהצעת שאר מטות ובגמרא איירי בהצעת מטה לבעלה לבדו:

⁶ See 'Thinking it over'.

⁷ אע"פ וכו' ומצעת לו המטה.

⁸ It is still possible that even this גירסא may maintain that there is a difference between כרים וכסתות and סדינים; however we cannot prove that there is this difference.

Because the משנה (which states מצעת המטה **is referring to making the other beds** in the house (but not the husband's); from this she is exempt (with three maids), **however the גמרא** (which states **ומצעת לו המטה**) **is referring only to making her husband's bed** (which she is required to do even with four maids). Therefore according to this גירסא (assuming that all types of הצעת המטה are considered the same), it will be forbidden for a נדה to do any type of הצעת המטה (whether סדינים or כרים וכסתות), for they are all considered a דבר של חבה.

SUMMARY

It is possible (according to רש"י) that there are two types of הצעת המטה; one of סדינים (which is a דבר של חבה and forbidden for a נדה [and obligatory even for a wealthy woman]) and another of כרים וכסתות (which is a טורה and permitted for a נדה [and not required from a wealthy woman]). However it is possible that there is no distinction.

THINKING IT OVER

גמרא brings proof from the גמרא later⁹ in פרק אע"פ and another proof from the גמרא here,¹⁰ what is each proof proving?¹¹

⁹ See footnote # 3.

¹⁰ See footnote # 6.

¹¹ See תוה"ר.